

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

הדרכת הורים - 3357

תאריך עדכון אחרון 19-11-2013

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: לימודי מוסמך בגיל הרך

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 1

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס:

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר אסתר במברגר-פויכטו

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: estherbamberger@gmail.com

שעות קבלה של רכז הקורס: בתיאום מראש

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

גישות עכשוויות בתחום בריאות הנפש של ילדים מדגישות את חשיבות ההתערבות עם הורים אשר ילדם נמצא במצוקה נפשית. המפגש של איש המקצוע עם הורים מעלה אפשרויות שונות להתערבות, וכן דילמות אישיות ומקצועיות. במסגרת הקורס נסקור את דרכי ההשפעה של הורים על התפתחות בריאות הנפש של ילדם, חווית ההורות המודרנית והשפעות על הורות. נלמד איך להביא הורים ממתלוננים על בעיה של ילדם, לשותפים בדרך לריפוי. נרחיב את המיומנויות ליצירת קשר וברית טיפולית עם הורים, ולזיהוי מקורות הקושי והחוסן של הורים שילדם נמצא במצוקה נפשית. נדון בהתערבויות המותאמות לקשת של הורים וסגנונות הוריים, על סמך גישות תיאורטיות המתמקדות בהתערבות בקשר הורה-ילד. בקורס יעשה שימוש בהתנסויות הסטודנטים במפגשים עם הורים וילדים לצורך דיון וביצוע מטלות הקורס. הקורס יתמקד בהדרכת הורים לילדים צעירים

מטרות הקורס:

הבנה של השפעות של הורות על התפתחות והסתגלות של ילדים צעירים, הבנת מקורות ההשפעה על ההורות, הכרות עם העקרונות המרכזיים ליצירת ברית טיפולית עם הורים, וגישות התערבות המתמקדות בהתערבות בקשר הורה-ילד. חיבור בין המושגים התיאורטיים הנלמדים להתנסויות בעבודה המקצועית של הסטודנטים

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

לדון בהשפעות של הורים על התפתחות והסתגלות של ילדים צעירים ובהשפעות המרכזיות על ההורות.
לשפר את יכולתם ליצור ברית טיפולית עם הורים, לתאר בצורה מורכבת תפיסות הורות ואת אופי הקשר הורה-ילד, ולתכנן דרכי התערבות אפשריים ומותאמים לסגנון הורי.
לבחון את אפשרויות היישום של העקרונות והסוגיות שנלמדו לעבודתם המקצועית

דרישות נוכחות (%) :

80%

שיטת ההוראה בקורס: הרצאה, דיון ותרגול בכתה

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

השפעות ההורות על התפתחות והסתגלות של ילדים, חווית ההורות, השפעות על ההורות, יצירת ברית טיפולית עם הורים, עקרונות וכלים להתערבות עם הורים על פי גישות המתמקדות בשינוי הקשר הורה-ילד, דרך מפגשים עם הורים, במטרה לקדם מצוקות הקשורות לבריאות הנפש של ילדים צעירים

חומר חובה לקריאה:

הסטודנט יכול לבחור פריטים מתוך הרשימה הבבליוגרפית לצורך הכנת המטלות בקורס. כל המאמרים נמצאים באתר הקורס במודל. הרשימה הבבליוגרפית מופיעה בסעיף של חומר לקריאה נוספת

חומר לקריאה נוספת:

רשימה ביבליוגרפית

ארז, ת. (2011) הורות כמשאב בהתפתחות בריאה וכגורם מגן ובונה חוסן בקרב ילדים ובני נוער. סקירת ספרות ומחקר חלק א. פסיכואקטואליה גליון אוקטובר 2011. חלק ב פסיכואקטואליה גליון ינואר 2012

ארז, ת. (2012) הורות כמשאב בהתפתחות בריאה וכגורם מגן ובונה חוסן בקרב ילדים ובני נוער. סקירת ספרות ומחקר חלק ב. פסיכואקטואליה גליון ינואר 2012

הראל, י. (2010) הפונקציה הרפלקטיבית כגורם מחולל שינוי בטיפול אם-ילד ואב-ילד. בתוך קפלן, ח., הראל, י. ואבימאיר-פת, ר. (עורכות) הטיפול הדיאדי, מפגש בין המעשה הטיפולי והתיאוריה. (עמ' 122-167) אוניברסיטת חיפה- החוג לפסיכולוגיה

כהן, א. (1982). אבחון קשיים בתפקוד ההורים ובחירת התערבויות מתאימות. אושיות. 4: 20-27. כהן, א. (1982ב). אימון בקומוניקציה רגישה ואפקטיבית עם ילדים (עפ"י ג. סטולק). ירושלים: אקדמון

כהן, א. (1996). גישות לתפקיד ההורים ומעורבותם בתהליך הטיפול בבעיות ילדם. בתוך זילברמן ס. ולסט, א. (עורכים). סוגיות בפסיכולוגיה של בית הספר (עמ' 162-180). הוצאת מאגנס. כהן, א. (2007). התמודדויות הוריות וטיפול בהורות. בתוך כהן א. עורכת. חווית ההורות, יחסים התמודדויות והתפתחות. (עמ' 9-38). אחיאסף.

כהן, א. ועופר-זיו, נ. (2007). יחסי הורים ילדים כהזדמנות הדדית למפגש התפתחותי משמעותי עם האחר. בתוך כהן א. עורכת. חווית ההורות, יחסים התמודדויות והתפתחות. (עמ' 433-469). אחיאסף.

לבוב, א. אלקיים, ה. (2011) הורות מכוון אחר: מאובדן דרך לכוון מגדל. פרקים 1-3 <http://www.ayeka-merkaz.com/>

ליבוביץ, א. (2011). הדרכת הורים. בתוך מור, נ., מאירס, י., מרום, צ., גלבע-שכטמן, א. טיפול קוגניטיבי התנהגותי בילדים. (עמ' 397-415). דיונון.

מאירס, י. (2007) ייעוץ להורים כפתרון בעיות. בתוך כהן א. עורכת. חווית ההורות, יחסים התמודדויות והתפתחות. (עמ' 389-416). אחיאסף.

סיגל, ד. והארצל מ. (2004). הורות מן השורש אל הבלבוב. אחיאסף. פרקים 1-3

עומר, ח. (2000). שקום הסמכות ההורית. מודן פרקים 1, 3

עופר-זיו, נ. וכהן, א. (2007) הורים במפגש עם המוח המיוחד של ילדם. בתוך כהן א. עורכת. חווית ההורות, יחסים התמודדויות והתפתחות. (עמ' 215-252). אחיאסף.

עמית, ח. (2012). הורים בטוחים בעצמם. מודן פרק 1

פלוטניק, ר. (2007) הקול ההורי, הורות כהליך נפשי התפתחותי. בתוך כהן א. עורכת. חווית ההורות, יחסים התמודדויות והתפתחות. (עמ' 333-362). אחיאסף.

צ'ת'יק, מ. (2004) שיטות בפסיכותרפיה של הילד: אסטרטגיות פסיכו דינמיות. אח. פרק 4

קפלן, ח. (2010) האב בטיפול הדיאדי: על חשיבות המפגש עם האב הממשי. בתוך קפלן, ח., הראל, י. ואבימאיר-פת, ר. (עורכות) הטיפול הדיאדי, מפגש בין המעשה הטיפולי והתיאוריה (עמ' 205-236) אוניברסיטת חיפה- החוג לפסיכולוגיה

קפלן, ח. (2010) "הצלע השלישית": מקומה של הדיאדה הורה מטפל בתהליך הטיפולי. בתוך קפלן, ח., הראל, י. ואבימאיר-פת, ר. (עורכות) הטיפול הדיאדי, מפגש בין המעשה הטיפולי והתיאוריה (עמ' 291-326) אוניברסיטת חיפה- החוג לפסיכולוגיה

רוזנטל, מ., גת, ל. וצור, ח. (2008). לא נולדים אלימים, עולמם הרגשי והחברתי של ילדים. (עמודים- 156-174). הוצאת הקיבוץ המאוחד

Altman, N., R. Briggs, et al. (2002). *Relational Child Psychotherapy*. New York, Other Press.

Cohen, E. and E. Lwow (2004). "The parent-child mutual recognition model: promoting responsibility and cooperativeness in disturbed adolescents who resist treatment." *Journal of Psychotherapy Integration* 14(3): 307-322.

Cramer, B. (2000). *Helping children through treatment of parenting: The model of mother/infant psychotherapy*. Work with parents, psychoanalytic psychotherapy with children and adolescents. J. Tsiantis. New York, Norton: 135-159.

Fraiberg, S., E. Adelson, et al. (1975). "Ghost in the nursery: A psychoanalytic approach to the problem of impaired infant -mother relationships." *Journal of the American Academy of Child Psychiatry* 14: 387-421.

Green, V. (2000). *Therapeutic space for re-creating the child in the mind of the parents*. Work with parents, psychoanalytic psychotherapy with children and adolescents. J. Tsiantis. London, Karnac: 25-45.

Greenspan, S. (1991). *The Clinical Interview of the Child*. Washington DC, American Psychiatric Press Inc.

Hughes, D. (2007). *Attachment Focused Family Therapy*. New York, W.W. Norton & Company.

Jacobs, L. (2006). "Parent-centered work: A relational shift in child treatment." *Journal of Infant, Child & Adolescent Psychotherapy* 5(2): 226-239.

Kotchick, B. and R. Forehand (2002). "Putting parenting in perspective: A discussion of the contextual factors that shape parenting practices." *Journal of Child and Family Studies* 11(3): 255-269.

Lieberman, A. and P. Van Horn (2008). *Psychotherapy with Infants and Young Children: Repairing the Effects of Stress and Trauma on Early Attachment*. New York, The Guilford Press.

Lieberman, A. F. (2005). "Angels in the nursery: The intergenerational transmission of benevolent parental influences." *Journal of Infant Mental Health* 26(6): 504-520.

McDonough, S. C. (2005). *Interaction guidance. Treating parent-infant relationship*

- problems: Strategies for intervention. A. J. Sameroff, S. C. McDonough and K. L. Rosenblum. New York, Guilford Press: 79-96.
- Oppenheim, D. and N. Koren-Karie (2009). Infant-parent relationship assessment: Parents insightfulness regarding their young childrens internal worlds. Handbook of Infant Mental Health. C. H. Zeanah. New York, Guilford Press: 266-280.
- Powell, B., G. Cooper, et al. (2009). The Circle of Security. Handbook of Infant Mental Health. C. H. Zeanah. New York, Guilford press: 450-468.
- Sameroff, A. J. (2005). Ports of entry and the dynamics of mother infant interventions. Treating Parent Infant Relationship Problems: Strategies for interventions. A. J. Sameroff, S. C. McDonough and K. L. Rosenblum. New York, Guilford Press: 3-28.
- Slade, A. (2005). "Parental reflective functioning: An introduction." Attachment & Human Development 7(3): 269-281.
- Slade, A. (2006b). "Reflective parenting programs: Theory and development." Psychoanalytic Inquiry 26(4): 640-657.
- Wachtel, E. (1994). Treating Troubled Children and their Families. New York, Guilford.

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %
 הרצאה 0 %
 השתתפות 0 %
 הגשת עבודה 0 %
 הגשת תרגילים 15 %
 הגשת דו"חות 0 %
 פרויקט מחקר 0 %
 בחנים 0 %
 אחר 85 %

מידע נוסף / הערות:

בתום הקורס תוגש בחינת בית אישית ושלושה תרגילי קריאה.
 את הקורס מלווה אתר הכולל את כל החומר הבבליוגרפי ומצגות השעורים.
 מטלות הקורס מבוססות על קריאה של פריטים מהרשימה הבבליוגרפית על פי בחירת הסטודנט.
 "סילבוס" זה מהווה רק תקציר עיקרי הדברים של הקורס ואיננו בא במקום הסילבוס המפורט המופיע באתר הקורס. הסילבוס המפורט הוא הקובע לגבי רשימת הקריאה והחובות בקורס.